

Stem van de leerling

Een impressie hoe leerlingen en studenten het onderwijs ervaren Van basisschool tot hoger onderwijs.

"Ik wil iets creatiefs doen met veel afwisseling"

"Ik wil projectontwikkelaar worden"

"Ik wil juf én mama worden"

"Ik ben meer een doener dan een denker"

Voorwoord

Welkom bij de stem van de leerling

Hoe kijken willekeurige leerlingen aan tegen het onderwijs? Wat willen ze later worden en hoe denken ze dat hun school helpt om dat doel te bereiken? En wat zou er in hun ogen misschien anders mogen? We vroegen het aan een aantal leerlingen en studenten, van 4 tot 21 jaar, uit alle delen van het land, van allerlei soorten scholen en opleidingen.

De vragen sluiten aan bij de belangrijke thema's uit de Staat van het Onderwijs, zoals ongelijkheid en schoolverschillen. Naast "Wat moet je doen om te kunnen worden wat je graag wilt?" dus ook de vraag "...en denk je dat het voor anderen even makkelijk is als voor jou?". Ook vroegen we leerlingen- en studentenverteenwoordigers naar hun visie op onderwijs en kansen.

Deze pagina's geven natuurlijk geen representatieve weergave van wat de Nederlandse leerling vindt van het Nederlandse onderwijs. Maar het is wel een sprankelende impressie van hoe jongeren een aantal thema's uit de Staat van het Onderwijs ervaren. Wellicht ter inspiratie, voor mooie ideeën of andere invalshoeken. Maar ook gewoon omdat de stem van de leerling niet mag ontbreken als we de staat van het onderwijs bespreken.

De Stem van de Leerling wordt u aangeboden door de Inspectie van het Onderwijs.

Zie je verschillen tussen jouw school en andere scholen waar je heen had kunnen gaan?

"Ja, op de ene school moet je 10 boeken lezen en op de andere slechts 5. Dat is een groot verschil en vind ik best oneerlijk. (Fabiola, 16 jaar, 5e klas havo)"

"Een klein beetje, zoals de lessen van mijn broer die 80 minuten duren en die van mij 50 en dat hij minder huiswerk thuis hoeft te maken. En dat hij meer individuele aandacht krijgt tijdens de les. (Aaron, 16 jaar, 4e klas havo)"

"Ja, bij mij in de buurt heb je twee scholen voor havo/vwo. De ene is katholiek, de andere openbaar. Bij ons op school moet je gemiddeld een 6,5 staan om door te stromen naar het vwo. Op de andere school is er geen verplicht gemiddelde. Daar zouden toch algemene eisen voor moeten zijn? (Gem, 17 jaar, 5e klas havo)"

Als je aan school denkt, wat is dan de eerste gedachte die bij je opkomt?

"Slagen, want dat is mijn doel dit jaar. (Fabiola, 16 jaar, 5e klas havo)"

"Ik denk dan aan hoe we met onze vriendenclub op de gang pauze houden. (Felix, 14 jaar, 2e klas vwo)"

"Gewoon goed op je les letten. Dat zegt mijn moeder altijd. (Kerim, 7 jaar, groep 4)"

"Werken! (Fenne, 8 jaar, groep 5)"

"Huiswerk. (Aaron, 16 jaar, 4e klas havo)"

"Vriendinnen. (Annelin, 13 jaar, 1e klas havo/vwo)"

"Dan denk ik aan mijn klas. (Niene, 5 jaar, groep 2)"

Tips & tops van leerlingen op het basisonderwijs

Wat zou jij veranderen als je baas van de school zou zijn?

- Alleen maar lieve juffen aannemen. En er mogen geen moeilijke lessen zijn. (Emir, 6 jaar, groep 3)
- Ervoor zorgen dat kinderen niet worden gepest. En dat ze niet worden buitengesloten en dat iedereen lief is voor elkaar. (Fenne, 8 jaar, groep 5)
- Meer buiten spelen! (Milan, 11 jaar, groep 8)
- Dat ik naast mijn vriendinnetjes mag zitten. En dat de poppenhoek op de plaats van de leeshoek komt. (Coco, 4 jaar, groep 1)
- Als ik wat mag veranderen dan moeten de juffen zich aan de regels houden en dan ga ik lekker chips eten en televisie kijken in de school. (Bibi, 6 jaar, groep 3)
- Ik heb gehoord van de juffrouw dat we minder moeten staken, dat zou ik veranderen. (Kalischa, 7 jaar, groep 4)

Wat maakt de ene docent beter dan de andere?

- Het begrijpen van de leerling en de les afwisselen. Dus niet alleen maar luisteren maar ook doeopdrachten. (Sien, 16 jaar, 1e jaar mbo Verpleegkunde)
- Ervaring! Al mijn docenten hebben ervaring in het beroepsveld. Ik vind het goed als een docent stof kan uitleggen zoals het werkt in de praktijk. Ik wil voorbeelden zien. (Nadine, 21 jaar, 4e jaar hbo Commerciële Economie)

Advies van leerlingen voor de leerkracht

- Maak een goede PowerPoint. Sommige leraren maken geen PowerPoint en geen aantekeningen waardoor het onduidelijk wordt. Of presentaties die nog lang niet af zijn. (Fabiola, 16 jaar, 5e klas havo)
Als mijn juf iets belooft moet ze dat wel nakomen. (Fenne, 8 jaar, groep 5)
- Iets minder letten op de jongens. (Milan, 11 jaar, groep 8)
- Doe ook eens een korte pauze in de les, bijvoorbeeld van twee minuten. (Ben, 12 jaar, 1e klas vmbo)
- Begin een les met een nieuwsbericht en voer daar discussie over. Of doe eens een spelletje in de klas. Een simpel spel kan heel leerzaam zijn. (Gem, 17 jaar, 5e klas havo)
- Beantwoord vragen snel. Zeg niet dat je tijdens de uitleg geen vragen mag stellen. (Jurriën, 14 jaar, 2e klas havo/vwo)

Romaine - 19 jaar 1e jaar universitaire bachelor Medische Wetenschappen & Technologie

Vond je het moeilijk een studie te kiezen?

- Ja, heel lang wist ik niet wat ik wilde worden en studeren. Langzaam kreeg het vorm. Ik heb testen gedaan die bij mij op de middelbare school werden aangeboden. En ik ging gewoon wegstrepen wat ik niet wilde, dat werkt ook. Mijn moeder ging met me mee naar de open dagen, zij kent mij goed dus weet ook wat bij me past.

Ben je blij dat je deze studiekeuze hebt gemaakt?

- Ja, tot nu toe wel. Het is leuk, maar wel pittig. Ik wil heel graag over naar het tweede jaar en daar ben ik nu druk mee bezig.

Lukt dat?

- Het is wel lastig. Ik moet 9 van de 12 vakken halen. Maar ook wel logisch dat ze die eis stellen. Je moet ook kunnen laten zien dat je de rest van de studie aankunt.

HET LAKS GAAT VOOR GELIJKE KANSEN

Het LAKS, wat staat voor het Landelijk Actie Komitee Scholieren, is de belangenbehartigingvereniging voor middelbare scholieren. Het wordt ook wel de scholierenvakbond genoemd. De vereniging laat de stem van de leerling horen in de politiek en media, en helpt scholieren om hun eigen stem op school te laten horen. Het LAKS heeft een jongerenbestuur van zes middelbare scholieren. Als voorzitter maakt Anouk onderdeel uit van dit bestuur en is zij het gezicht van de vereniging.

Door Anouk – voorzitter van het LAKS

Kan iedere scholier worden wat hij of zij wil? Met die vraag zijn wij als LAKS veel bezig. Dit is namelijk niet voor iedereen even gemakkelijk. Het heeft onder andere te maken met gebrekkige loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB) op sommige scholen. Begeleiding bij het ontdekken wat je wil worden, wat je kan en waar je goed in bent is essentieel. Doordat deze LOB niet op elke school even goed is, en er zelfs scholen zijn die het niet aanbieden, krijgt niet iedere scholier de kans op de juiste begeleiding.

Kansenongelijkheid onder scholieren heeft ook te maken met beperkte doorstroommogelijkheden. Het is niet voor elke leerling mogelijk om van het havo naar het vwo door te stromen bijvoorbeeld, wat wel zou moeten. Sommige scholen hanteren een verplicht gemiddelde. Een ander voorbeeld waardoor het niet voor iedere leerling even gemakkelijk is te worden wat hij of zij wil worden, is dat er in Nederland sprake is van vroege selectie. Dit gebeurt al op twaalfjarige leeftijd. Laatbloeiers hebben hierdoor minder kans en leerlingen met een achterstand krijgen niet de kans deze in te halen. Daarom maken wij ons als LAKS hard voor brede brugklassen omdat die leerlingen meer kans geven om alles eruit te halen wat erin zit. Natuurlijk willen wij niet dat elke leerling op het vwo terechtkomt. Wij willen dat elke leerling terechtkomt op de onderwijssoort waar hij of zij past en zich maximaal kan ontplooiën.

"Het onderwijs zou helemaal geen markt moeten zijn!"

Je ziet ook verschillen tussen scholen. Bijvoorbeeld in wat voor vakken de leerlingen kunnen volgen en welke mogelijkheden er zijn voor maatwerk. Op de ene school mogen leerlingen hun eigen pakket samenstellen en op de andere school moeten zij kiezen uit een aantal mogelijkheden. In kwaliteit zien we ook verschillen tussen scholen. Dat is jammer. Scholen concurreren met elkaar, wat deze verschillen in stand houdt. Het onderwijs zou helemaal geen markt moeten zijn. In plaats daarvan zouden scholen met elkaar moeten samenwerken met het uiteindelijke doel goed onderwijs te bieden voor iedereen.

Wij brengen als LAKS leerlingen van verschillende scholen met elkaar in gesprek, zodat ze van elkaar kunnen leren. Als dit samenwerken op leerlingenraad- en leerlingenniveau kan, dan kan dit op bestuurlijk niveau ook! We moedigen scholieren dus eigenlijk zoveel mogelijk aan om contact met andere scholen te zoeken in de hoop dat dit ook een uitwerking heeft op het bestuur.

Als LAKS zijn we ook begaan met thuiszitters. Ook al zijn scholen nog zo verschillend of nog zo gelijk, als er leerlingen zijn die niet in het systeem passen en daardoor thuis komen te zitten dan gaat er iets niet goed. We blijven dit onderwerp continu op de kaart zetten en vechten hiertegen door deze groep een stem te geven.

Basisonderwijs Als ik later groot ben....

1. Wat wil je later worden? Waarom?
2. Wat denk je dat je moet doen, krijgen of hebben om dit te kunnen worden?
3. Denk je dat dit voor andere leerlingen even makkelijk is?

Christiaan 11 jaar, groep 8 SPECIAAL ONDERWIJS

1. Ik wil of starter worden bij atletiekwedstrijden (dat ik dus het startsein geef) of ik wil topatleet worden. Ik zit zelf ook al op atletiek.
2. Sterke spieren, goede conditie en zoveel mogelijk trainen. En als ik starter wil worden moet ik goed opletten. Dat niet iemand weggaat voordat het startsein is gegeven. Je moet ook leren hoe je met zo'n pistool om moet gaan. En je hebt een kluisje nodig in je huis en een vergunning, voor het geval de politie langskomt om te controleren.
3. Nee. Je moet wel weten hoe het klinkt en hoe het voelt om zelf te moeten luisteren naar een startschot. Wat ik al wel vaker heb gedaan. En je moet wel een goede opleiding doen.

Bibi 6 jaar, groep 3

1. Juf. Omdat ik dan een lesje mag geven en dat vind ik leuk omdat ik alle aandacht heb.
2. Dan moet je heel goed leren dat je alle regels kent. Bijvoorbeeld dat je weet wanneer je buiten moet spelen. En dat je weet hoe je een lesje moet geven. Nu kan ik nog geen juf worden omdat ik niet groot ben. Ik moet op school blijven zitten en naar de middelbare school. Ik heb ook een bureau nodig en een belletje.
3. Ja, iedereen kan naar de middelbare school. Het is voor iedereen even makkelijk. Omdat iedereen heel goed luistert naar de juf.

Niene 5 jaar, groep 2

1. Ik wil juf en mama worden. Misschien krijg ik als juf een kindje en dan ben ik juf én mama. Ik vind het allebei heel leuk.
2. Een juf moet goed op kindjes passen. En dat kan ik goed.
3. Ik denk dat iedereen in mijn klas goed op kindjes kan passen.

Emir 6 jaar, groep 3

1. Dokter, want dan worden heel veel mensen beter.
2. Groter worden eerst.
3. Ja, want we zijn allebei kinderen en we doen dezelfde lessen.

Kalisha 7 jaar, groep 4

1. Politie. Omdat dit goed is voor mij. Dan kun je boeven vangen en dat vind ik beter voor mij dan andere dingen doen zoals bij de brandweer of ambulance.
2. Ik denk dat ze kijken of je toen je vroeger klein was stout bent geweest en als je niet stout bent geweest mag je er werken maar anders niet.
3. Ja. Omdat zij het ook goed gaan doen. We moeten eerst naar een politieschool. Dan pas mogen we naar het politiebureau om boeven te vangen.

Fenne 8 jaar, groep 5

1. Ik wil later in een duur restaurant werken waar ik de baas ben. Lijkt mij leuk. In een duur restaurant komen misschien ook beroemde mensen.
2. Studeren. En werken via bijbaantjes.
3. Nee, misschien. Ik weet het niet.

Kerim 7 jaar, groep 4

1. Ik wil professor worden, want ik kan heel goed schrijven en rekenen en ik doe mijn werk goed.
2. Ik moet vwo halen. Ook moet ik goed opletten tijdens de les.

3. Ja, maar die moeten dan ook wel vwo halen.

JOB wil van verschillen tussen studies af

JOB, Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs, is de landelijke jongerenorganisatie die mbo- studenten vertegenwoordigt. JOB heeft een klachtenlijn voor studenten en ouders, doet elke twee jaar een groot tevredenheidsonderzoek (de JOB-monitor) onder mbo-studenten, en traint studentenraden hun studenten zo goed mogelijk te helpen hun stem te laten horen. JOB bestaat uit een bestuur van vijf mbo-studenten, onder wie voorzitter Roosmarijn. Ze beheert de portefeuille Internationalisering, heeft contact met de pers, voert bestuurlijke overleggen en houdt zich bezig met interne zaken.

Door Roosmarijn – voorzitter JOB

Bij JOB is loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB) een groot thema. Wie ben ik? Wat kan ik? Wat wil ik worden en hoe ga ik dat bereiken? Dit zijn vragen waar mbo-studenten mee zitten maar niet allemaal even goed in worden ondersteund. De verschillen tussen scholen zijn groot. Hierdoor blijven kansen onbenut. Want als je niet weet wat je wil worden en niet de juiste hulp krijgt, hoe kun je dan een goede keuze maken? Gelukkig is er onlangs een akkoord gesloten met de MBO Raad voor de ambitie-agenda die scholen helpt hun LOB-beleid verder te versterken.

Een andere belemmering voor studenten om voor de opleiding te kiezen die zij het liefste doen en waar zij echt gelukkig van worden, is het verschil in schoolkosten. Een studiekeuze zou niet moeten afhangen van het prijskaartje dat hangt aan een studie maar van de kwaliteiten en ambitie van de student. Er zijn wel potjes voor maar deze zijn voor de student vaak onvindbaar. Wij informeren studenten over fondsen waar zij een beroep op kunnen doen. In de ideale situatie zijn er geen schoolkosten meer. Je betaalt als student het wettelijk vastgestelde lesgeld om vakken te volgen en examens te maken maar daarmee zou je elke opleiding moeten kunnen volgen.

“Een studiekeuze zou niet moeten afhangen van het prijskaartje dat hangt aan een studie maar van de kwaliteiten en ambitie van de student.”

Wat we eerder zagen, is dat studenten niet altijd gelijke kansen krijgen om toegelaten te worden op een studie. Sommige studenten werden afgewezen omdat zij zogenaamd te oud zijn of niet gemotiveerd genoeg zijn. Hoe kun je dit nu zien in een gesprek van een half uur? Wat helpt bij het oplossen van dit probleem is het toelatingsrecht. Dit recht stelt dat elke student die toelaatbaar is (het juiste diploma heeft en voldoet aan eventuele aanvullende studietoelaten) ook daadwerkelijk de kans krijgt om te beginnen. Hierdoor worden studenten niet meer onterecht geweigerd. We hebben er veel voor gedaan om dit recht erdoor te krijgen. Zo hebben we rondetafelgesprekken gevoerd en gelobbyd bij Kamerleden. Het is nu aan ons het toelatingsrecht in de gaten te blijven houden.

JOB verzet zich tegen de vooroordelen die er bestaan over het mbo. Er wordt vaak slecht gepraat over mbo en mbo-studenten. Ik heb zelf de Hoge Hotelschool gedaan. Een goede opleiding maar het paste niet bij mij. Ik wilde graag schoonheidsspecialiste worden. Mensen om me heen verklaarden me voor gek dat ik me zogenaamd verlaagde naar dat niveau. Ik was daar erg van geschrokken. Wat soms vergeten wordt, is dat er veel gemotiveerde mbo-studenten zijn die mooie en belangrijke vakken uitoefenen, lekker met hun handen bezig zijn en écht iets maken. Daar vragen wij als JOB aandacht voor.

STUDENTEN

Sem 18 jaar 1e jaar hbo Interaction Design

Zie je verschillen tussen scholen?

Ik merk dat sommige scholen zich op bepaalde dingen juist meer of minder focussen, zoals praktijkgerichtheid.

Wat vind je daarvan?

Ik vind het wel goed dat er verschillen zijn. Dat maakt het makkelijker om de school te vinden die het beste bij je past.

Studiekeuze

Waarom heb je voor deze opleiding gekozen?

- Toen ik nog op de middelbare school zat, heb ik een vooropleiding gedaan. Zo ontdekte ik de opleiding en ik vond het echt geweldig, dus ik wilde ermee verder. (Sem, 18 jaar, 1e jaar hbo Interaction Design)
- Ik vond het altijd interessant om te tekenen. In mijn studie leer ik tekenen wat er uiteindelijk in de werkplaats gemaakt moet worden. Ik vind het leuk om een product van het begin tot het einde mee te maken. (Lennard, 19 jaar, 3e jaar mbo Werktuigbouwkunde)

Tips & Tops Studenten

Wat zou jij veranderen als je minister van het Onderwijs zou zijn?

- Het wordt heel erg gestimuleerd om een technische opleiding te doen omdat dit goed is voor de toekomst, maar nu veel studenten zich daarom inschrijven kunnen universiteiten deze aanmeldingen niet kwijt. Dat zou ik anders doen. (Romaine, 19 jaar, 1e jaar universitaire bachelor Medische Wetenschappen & Technologie)
- Ik zou de basisbeurs terughalen. Het wegvallen van de basisbeurs maakt het moeilijker om zelfstandig te worden in het studeren. Veel studenten blijven thuis wonen omdat ze anders extra geld moeten lenen. Dat merk ik in mijn naaste omgeving. En er zijn studenten die wel door willen studeren maar dit niet kunnen door een gebrek aan geld. Ik heb het geluk dat ik lieve en welvarende ouders heb die me helpen maar dat heeft niet iedereen. (Nadine, 21 jaar, 4e jaar hbo Commerciële Economie)

Wat maakt iemand de perfecte leraar of lerares?

- Iemand die kan zorgen voor stilte, de klas goed in de hand heeft en ook nog aardig is. (Kiki, 11 jaar, groep 8)
- Een meester die van voetbal houdt. (Milan, 11 jaar, groep 8)
- Mijn mentor is een perfecte leraar. Laatst gingen we onze hartslag opmeten, dan moest je springen en tellen hoeveel slagen je hart maakte. Dat vind ik een leuke manier van leren. (Ben, 12 jaar, 1e klas vmbo)
- Iemand die je niet met 'u' hoeft aan te spreken. Een goede docent wisselt ontspanning en inspanning af, is serieus maar maakt ook een grap, anders wordt het saai. (Aaron, 16 jaar, 4e klas havo)
- Dat is mijn juf zelf. Omdat ze een hele lieve juf is die goed juf kan spelen. (Bibi, 6 jaar, groep 3)
- Als ze het gewoon heel leuk vertellen, zoals mijn geschiedenisleraar. Als hij vertelt over iemand die van een trap afloopt, dan doet hij zelf ook alsof hij van een trap afloopt. Zo kun je je inleven hoe het was. (Annelin, 13 jaar, 1e klas havo/vwo)

ISO: toegankelijk onderwijs voor elke student

Het ISO, Interstedelijk Studenten Overleg, vertegenwoordigt de belangen van studenten op hogescholen en universiteiten in Nederland. Het is een organisatie voor en door studenten, met als directe achterban de medezeggenschapsraden op hogescholen en universiteiten die zijn gekozen door de studenten. Rhea is voorzitter bij het ISO. Zij is verantwoordelijk voor de contacten naar buiten toe.

Door Rhea – voorzitter van het ISO

Door de jaren heen is het onderwijs gelukkig een stuk toegankelijker geworden, maar we zien ook een heleboel bewegingen de andere kant opgaan. Helaas heeft dit vaak een financiële reden. Kijk bijvoorbeeld naar het leenstelsel. Door het leenstelsel zijn studenten bang om fouten te maken. Elk jaar dat je langer studeert, kost je geld. Hierdoor kan niet iedere student de route kiezen die het beste bij hem of haar past.

Ook de hoge kosten van selectietoetsen belemmeren de toegankelijkheid. Universiteiten die selecteren, willen weten of studenten de juiste vaardigheden hebben. Hiervoor wordt een toets afgenomen die vaak honderden euro's kost. Niet elke student kan dit betalen. Dit geldt ook voor het bekostigen van een schakeljaar. Er zijn veel studenten die na hun hbo-opleiding een universitaire master willen doen of toch een andere opleiding willen volgen. Zij moeten een schakeljaar doen, zoals een premaster. Deze tussenjaren worden niet gefinancierd door de overheid. Voor de ene student is dit een hogere drempel dan voor de andere. Dit zijn met name de studenten van wie hun ouders niet gestudeerd hebben, die minder financiële middelen hebben, die misschien een functiebeperking of een migratieachtergrond hebben.

"We snappen dat hogescholen en universiteiten zich profileren op bepaalde gebieden, maar verschil in kwaliteit moet natuurlijk niet kunnen."

Een andere dreiging voor de toegankelijkheid is verengelsing binnen het hoger onderwijs. Voor veel studenten is naar het hoger onderwijs gaan sowieso al een grote stap. Zij moeten leren hoe mensen daar met elkaar omgaan, wat anders is dan zij gewend zijn. Dat dit dan ook nog in het Engels moet, maakt het voor hen extra moeilijk. Het is niet zo dat we niet moeten internationaliseren, maar we moeten ook door de ogen van deze studenten naar het onderwijsstelsel kijken.

Er zijn ook verschillen tussen instellingen, wat bepaalt dat sommige studenten makkelijker kunnen worden wat zij willen dan andere studenten. We snappen dat hogescholen en universiteiten zich profileren op bepaalde gebieden en dus verschillend zijn, dat is niet per se slecht. Maar verschil in kwaliteit moet natuurlijk niet kunnen. We zien bijvoorbeeld dat medezeggenschap niet overal even goed gefaciliteerd wordt, dat de kwaliteit van docenten niet bij elke instelling hetzelfde is en dat psychische klachten bij studenten – wat een belangrijk onderwerp is – niet overal even serieus genomen worden.

Het ISO probeert deze problemen op twee manieren op te lossen. Aan de ene kant doen we dit intern. We voeren veel gesprekken met onze medezeggenschapsraden over deze onderwerpen in de hoop dat ze zich hier binnen hun eigen instellingen hard voor maken. Aan de andere kant brengen we deze onderwerpen onder de aandacht bij het ministerie, in de Kamer en bij de pers om zo draagvlak voor verandering te creëren. We vinden dat we ook een actieve rol moeten hebben in het aandragen van oplossingen. We willen niet alleen maar schreeuwen wat fout is maar ook meedenken. We begrijpen dat alles wat wij vragen geld kost. De hamvraag is dan ook of de politiek bereid is te betalen.

Voortgezet onderwijs Als ik later klaar ben met school....

1. Wat wil je later worden? Waarom?
2. Wat denk je dat je moet doen, krijgen of hebben om dit te kunnen worden?
3. Denk je dat dit voor andere leerlingen even makkelijk is?

Ben 12 jaar, 1e klas vmbo

1. Ik wil bouwvakker worden of met computers werken. Ik houd van elektriciteit en bouwen.
2. Ik moet om leren gaan met rustig werken en heel voorzichtig doen, zodat ik cement kan maken. En ik moet leren hoe een computer in elkaar zit en wat gevaarlijk is, bijvoorbeeld gevaarlijke mail.
3. Voor sommigen is het moeilijker, vooral als je ongeduldig bent. Dan ga je sneller werken, maar dan word je vaak slordiger. Ik ben zelf ook wel af en toe ongeduldig.

Annelin 13 jaar, 1e klas havo/vwo

1. Dierenarts. Ik houd veel van dieren en voel me fijn bij dieren dus wil hen dan ook graag helpen.
2. Ik moet vwo hebben en een richting kiezen, maar ik weet nog niet precies welke. Waarschijnlijk iets met biologie en natuurkunde, dat lijkt me logisch.
3. Dat weet ik niet, dat ligt vooral aan je interesse. Als je niet geïnteresseerd bent in dieren, waarom zou je het dan willen worden? En je moet ook wel door willen gaan, ervoor gaan, niet zomaar stoppen. Het kan zijn dat andere leerlingen de vakken iets makkelijker of moeilijker vinden dan ik.

Aaron 16 jaar, 4e klas havo

1. Ik wil projectontwikkelaar worden voor huizen en appartementencomplexen, of architect. Ik vond het altijd al interessant. Ik vind ontwerpen en verkopen mooi. Mijn vader doet het ook, ik kijk dan vaak mee en ben er zo ook geïnteresseerd in geraakt.
2. Goede cijfers halen voor mijn vakken, zodat ik overga. En verder vooral goede cijfers voor natuur- en wiskunde, want dat vergroot mijn kansen om toegelaten te worden op de opleiding Bouwkunde, denk ik.
3. Nee, er zit niveauverschil in leerlingen op de havo. Sommigen moeten er veel voor doen, die zitten meer tegen het vmbo-niveau aan. Anderen minder, die bijvoorbeeld door kunnen naar het vwo.

Heb je al zin om te gaan werken als het studeren straks voorbij is?

- Ja, maar zou het wel heel spannend vinden omdat het allemaal nieuw is, en je toch dan echt voor altijd gaat werken en je niet meer naar school gaat. En je echt in het "grote mensen wereldje" komt. (Sien, 16 jaar, 1e jaar mbo Verpleegkunde)
- Nee. Ik vind mezelf nog veel te jong om te werken, dat kan ik mijn hele leven nog doen. Ik ken mezelf; als ik nu niet doorstudeer dan gebeurt het niet meer. (Nadine, 21 jaar, 4e jaar hbo Commerciële Economie)
- Vaak willen studenten zo snel mogelijk gaan werken. Maar ik denk dat het beter is zo lang mogelijk te leren. Ik heb stages gehad en die waren best zwaar, zoveel dagen achter elkaar en 8 uur per dag op kantoor. (Willemieke, 20 jaar, 1e jaar mbo Media & Televisieproductie)
- Ja, heel veel zin! Ik ben meer een doener dan een denker. (Lennard, 19 jaar, 3e jaar mbo Werktuigbouwkunde)

De LSVb wil inclusiever hoger onderwijs

De LSVb, ofwel de Landelijke Studentenvakbond, komt op voor iedereen die studeert of wil studeren zodat zij het meeste uit zichzelf en hun studietijd kunnen halen. De LSVb houdt zich bezig met het beïnvloeden van beleid in Den Haag maar biedt ook praktische diensten aan om studenten te helpen, bijvoorbeeld als ze problemen hebben met hun opleiding of huisbaas. Het bestuur bestaat uit vijf leden, onder wie voorzitter Tariq.

Door Tariq – voorzitter van de LSVb

Toegankelijkheid van het hoger onderwijs is een belangrijk maar tegenstrijdig thema. We willen allemaal de juiste studenten op de juiste plek maar de afgelopen jaren zijn er maatregelen genomen die studenten juist belemmeren om op de plek te komen waar ze het liefst willen zijn. Denk bijvoorbeeld aan het bindend studieadvies. Op de tekentafel leek dit waardevol maar in de praktijk zorgt het voor problemen.

In het eerste jaar moeten studenten wennen, een nieuwe omgeving eigen maken en soms misschien ook wel een nieuwe stad. Tegelijkertijd moeten zij presteren, anders worden ze weggestuurd. Vaak hebben studenten goede redenen waarom zij het bindend studieadvies niet halen maar hier wordt niet naar geluisterd. Door dit bindend studieadvies wordt het onderwijs als geheel minder toegankelijk en juist meer exclusief voor een bepaalde groep studenten die het toch al goed doet. Studenten die meer nodig hebben om ook te excelleren worden vergeten. Zij moeten het zelf maar uitzoeken.

"Toegankelijkheid binnen het hoger onderwijs moet een 'hot' topic worden in Den Haag."

Een ander voorbeeld dat toegankelijkheid in het hoger onderwijs belemmert, is het leenstelsel. Er is een groep studenten die niet kan doorstromen naar hoger onderwijs omdat ze de kosten die studeren met zich meebrengt niet kunnen betalen of eraan twijfelen of deze hoge kosten wel opwegen tegen de baten. Het is pijnlijk om te zien dat het hoger onderwijs in Nederland toptalenten uit het buitenland haalt, maar bijvoorbeeld niet uit de Bijlmer, waar genoeg potentie zit.

Wij als de LSVb brengen dit soort problemen onder de aandacht en proberen met studenten en docenten mee te denken hoe zij een rol kunnen spelen in het creëren van gelijke kansen. Organisaties zoals ECHO ondernemen mooie initiatieven om te zorgen voor inclusiever hoger onderwijs. Deze initiatieven ondersteunen wij van harte en promoten we dan ook. We kunnen niet zelf geld uitdelen helaas. Maar we kunnen wel eerlijke voorlichting geven. Studenten hebben vaak angst voor financiën. Ze zien hun studieschuld stijgen en zijn bang dat ze dit niet kunnen aflossen. Zij zitten met grote vraagstukken.

Toegankelijkheid binnen het hoger onderwijs moet een 'hot' topic worden in Den Haag, net als het thema digitalisering waar iedereen warm voor loopt. Het zou helpen als voorzitters van hogescholen en universiteiten, of zelfs ministers en Kamerleden, zouden opkomen voor dit onderwerp.

Speciaal onderwijs

In gesprek met: Niene, 5 jaar groep 2 Wil jij zelf juf worden? Waarom?

- Ja. Dan kan ik zelf weten wat ik allemaal ga doen. Ook als ik even pauze wil.
- Welk vak zou jij dan lesgeven? Boekjes lezen.

Tips & Tops van leerlingen op het voortgezet onderwijs

Wat zou jij veranderen als je baas was van de school?

- Dat je meer thuis zou mogen doen. Want in veel lessen doe je niks waardoor het een beetje tijdverspilling is. Die tijd zou je beter zelf kunnen besteden aan school. (Fabiola, 16 jaar, 5e klas havo)
- Ik zou dan iets langere pauzes geven, 10 minuten langer. We hebben moeilijke lessen, je moet even bijkomen daarvan. En ik zou de lessen ook korter maken. Je zit zo lang op je stoel. Ik ga me na zo'n tijd vervelen. (Ben, 12 jaar, 1e klas vmbo)
- Ik kan mijn fantasie volgen en een hele fantasieschool inrichten. Geen huiswerk, alleen toetsen maken wanneer jij dat wil. Je moet ze wel maken, maar dan heb je je eigen tijd. Je moet wel naar je lessen, maar je mag wel zeggen wat je ervan vond zodat de leraar iets kan aanpassen of het interessanter kan maken. (Annelin, 13 jaar, 1e klas havo/vwo)
- Ik zou ervoor zorgen dat je bepaalde vakken op een hoger of lager niveau mag afronden. Als je bijvoorbeeld op de havo zit en alle vakken prima aankunt maar slecht bent in wiskunde dan zou je dit ene vak op een lager niveau mogen volgen. (Gem, 17 jaar, 5e klas havo)

Wat is jouw droom en hoe kan jouw docent je hierbij helpen?

- Mijn droom is zich nog aan het vormen, ik wil iets creatiefs met veel afwisseling. Ik denk dat mijn docent mij op het vwo nog niet echt kan helpen, dat verwacht ik wel tijdens mijn studie. (Felix, 14 jaar, 2e klas vwo)
- Ik wil kok worden maar daar kan mijn juf mij niet bij helpen. Ik moet vooral veel oefenen. (Kiki, 11 jaar, groep 8)

Remco (12 jaar) en Christiaan (11 jaar) zijn goede vrienden en klasgenoten. Ze zitten in groep 8 van het speciaal onderwijs.

Wat maakt deze school bijzonder?

- Remco: Op de meeste scholen is het zo dat je maar één leerkracht hebt en hier heb je er twee. Een ondersteuner en een leerkracht.
- Christiaan: En de klassen zijn kleiner dan op een gewone school. Hoewel ze nu misschien zelfs nog iets te groot zijn.

Hoeveel leerlingen zitten er nu in de klas?

- Remco: Ongeveer 15, 16 leerlingen.
- Christiaan: Voor een normale school is dat al wel heel klein, hoor.

Hoe groot zouden de klassen moeten zijn volgens jullie?

- Christiaan: Ongeveer 8 of 9.
- Remco: Ja. Dat kost misschien wel meer geld maar dan heb je wel meer tijd voor de leerling. Nu is het zo dat ik soms wel 10 of 15 minuten met een vraag zit.

"School is leuk want je bent eigenlijk ook aan het spelen" Kalischa, 7 jaar groep 4

"School is belangrijk omdat je er veel van kan leren" Kerim, 7 jaar groep 4

"School heb je nodig om je te ontwikkelen" Ben, 12 jaar 1e klas vmbo

"School helpt me om deskundig te worden" Aaron, 16 jaar 4e klas havo

Colofon

Met dank aan alle leerlingen, studenten, scholen en vertegenwoordigingen die meegewerkt hebben aan het realiseren van de Stem van de Leerling 2018. De Stem van de Leerling wordt u aangeboden door de Inspectie van het Onderwijs.